

MARS EN MERCURIUSSYMPOSIUM / WEBINAR 2020

Woensdag 11 november 2020

Dit Webinar werd gestreamd vanuit het Auditorium Genm Kootkazerne te Stroe

VERANKERING VAN DE KRIJGSMACHT IN DE VERANDERENDE SAMENLEVING

Koninklijke Landmacht

Dit symposium gaat over mondiale politieke en militaire ontwikkelingen, zowel actueel als verwacht tot 2035, en de vraag hoe de Nederlandse Krijgsmacht voor deze ontwikkelingen een afdoende antwoord kan bieden. Een aantal vragen dienen zich aan.

1. Hoe zit het met de internationale ontwikkelingen en hun invloed in Nederland?
2. Kan de Krijgsmacht dat in Nederland alleen oplossen? En kunnen de reservisten de schakel te zijn tussen Krijgsmacht en Samenleving ?
3. Het Territoriaal Operatie Centrum (TOC) in de veranderende samenleving.
4. Het TOC en de Corona crisis.
5. Kan Nederland de militair-civiele samenwerking financieel dragen?

Voor dit symposium hadden vijf sprekers de uitnodiging aanvaard:

Jack Thompson PhD MA, strategisch analist bij HCSS

Kol Hans van Dalen (Staf CLAS)

Kol Piet Hagedaars (Territoriaal Operatie Centrum)

LKol Rob Moerman (Bureau Reservisten Staf CLAS)

Genm Rob Jeulink (P-CLAS): Wrap up.

De moderator *Han ten Broeke MSc*, Director Political Affairs bij HCSS toonde zich een welbespraakte gespreks- en discussieleider met een veelzijdige kennis en betrokkenheid.

In verband met de Corona maatregelen werd het symposium gehouden in de vorm van webinar. Er waren op een bepaald moment 345 viewers.

De sprekers traden op voor een bijna lege zaal met veel video apparatuur.

Het Mars en Mercurius (M&M) symposium/webinar

1. Nederland is in hoge mate afhankelijk van de internationale verhoudingen.

De eerste spreker, *Jack Thompson* sprak over 'total society tasks'. Op de vraag wat Nederland de komende vier jaar te doen staat antwoordt hij dat naast het vergroten van 'cyber abilities' en 'combat power' ('physical manifestation') ook 'draw expertise from society' noodzakelijk is. Alle sprekers verwijzen naar Karl von Clausewitz (1780-1831), een beroemd Pruisisch strateeg en schrijver van o.a. 'Vom Kriege', waarin de verbinding tussen volk, regering en krijgsmacht reeds wordt beklemtoond.

Ook met de Europese landen samen is er nog geen strategische autonomie. Europa kan niet zonder de Verenigde Staten. De tweede spreker, *Kol Hans van Dalen* wijst op de moeite die de ons omringende internationale gemeenschap heeft om de macht te behouden. Amerika (VS) was lange tijd de enige grote speler, nu proberen Rusland en China de Westerse wereld uit elkaar te drijven. Dat gebeurt veelal in het verborgene o.a. door nieuwe vormen van informatie waartegen de oude detectiemethoden moeilijker bruikbaar zijn. Het gaat niet meer primair over vernietiging van fysieke systemen maar het storen van de militaire bevelvoering en de verbindingen met digitale wapens, die moeilijker zijn te bestrijden. Zo lijkt de Islamitische Staat fysiek uitgeschakeld, maar is dat digitaal niet.

2. In Nederland kan de Krijgsmacht het niet alleen.

Werken met computer is algemeen geworden. In beginsel kan iedereen kennis vergaren, via *social media* zelf nieuws produceren, snel netwerken opbouwen, slim invloed uitoefenen, een ander in diskrediet brengen en een soort oorlog initiëren door vertrouwen te ondermijnen en democratieën te laten eroderen. Terwijl volgens *Kol Hans van Dalen* vertrouwen zou moeten worden opgebouwd, gaan we naar een allemans oorlog, waarin je niet iedereen kunt vertrouwen. Dat betekent investeren in technologie tegen een informatieoorlog en in geraffineerde techniek en organisatie om ons te verdedigen tegen een perceptieoorlog zodat we adequaat omgaan met de beeldvorming in de hoofden van de tegenstander. Zo komen we bij strategie waar de Krijgsmacht de samenleving als partner nodig heeft. De schakel tussen Krijgsmacht en Samenleving zijn de reservisten.

3. Meer betrokkenheid van de samenleving en de rol van reservisten

De derde spreker, Lkol Rob Moerman, bespreekt de visie over een deels adaptieve krijgsmacht die geïntegreerd is met de BV Nederland, waarin binnen de democratie het volk en de maatschappij, meer invloed hebben gekregen. We spreken dan in eerste instantie over reservisten die in het hele spectrum van de Landmacht ingezet kunnen worden waar nodig. Daar is voor nodig: kennisopbouw vooral over informatica, opleidingstraining in een aangepast, flexibel programma en samenwerking met bedrijven liefst in een win-win situatie. Als het gaat om vacatures, die moeilijk in te vullen zijn, zoals chauffeurs en genisten, dan biedt samenwerking met het bedrijfsleven dikwijls voordelen boven concurrentie. Daarvoor is breed wederzijds overleg en vertrouwen nodig om dat gesmeerd te laten verlopen, zoals in het geval voor werkgevers voor wie part time elders werken een hobbel is, of bij de vraag welke werkgever bij gedeeld werkgeverschap de prioriteit heeft in geval van een crisis. De meerwaarde wordt vooral gevonden in kennis en opleiding, teamvorming en doorzettingsvermogen. Noorwegen en de Verenigde Staten zijn ons al voorgegaan. In Duitsland blijven militairen na beëindiging van de dienstperiode nog 7 jaar beschikbaar.

4. Het Territoriaal Operatie Centrum (TOC) in de militair-civiele samenwerking.

Kol Piet Hagens vertelt hoe het TOC na de oorlog vooral betrokken was bij hoofdtak 1, de verdediging van het Nederlands territorium, eerst bij de IJssellinie, later in de voorwaartse verdediging in Duitsland. Na 1990 werd het vooral hoofdtak 2, de buitenlandse missies. De laatste jaren kwam daarbij: hoofdtak 3, het steunen van civiele organisaties. Nu zijn alle drie hoofdtaken van belang en daarbij de gereed stellende rol bij het continueren van het strategische en operationele niveau. Op het gebied van de internationale (Westerse) veiligheid is Nederland een structurele partner in het veiligheidsdomein. Bovendien is Nederland cruciaal voor grote militaire doorvoer operaties door onze strategische ligging en onze goede infrastructuur. De civiele kant van de zaak daarbij is bij voorbeeld dat in de haven van Rotterdam de informatietechnologie in orde moet zijn, een gebied waarin de Krijgsmacht veel te bieden heeft.

Sinds 2016 is het TOC belangrijker in het veiligheidsprofiel bij bijvoorbeeld bij de Noordzeekust. Ook werd een ernstige pandemie voorspeld, die nu aan de gang is. Het ondersteunen van de gemeenschap kan variëren van 'first responder' en structurele samenwerking, tot een 'last resort' (als alles omvalt). Bij de Corona pandemie bleek die samenwerking militair-civiel cruciaal.

5. TOC en de militair-civiele samenwerking: de Corona crisis.

Tijdens de eerste maanden van de Corona crisis was militaire regie noodzakelijk omdat Nederland niet voorbereid was op een langdurige crisis en er geen overheidsorganisatie was, die was toegerust om zo iets dergelijk te coördineren.

Ten behoeve van de patiënten-spreiding werd hoogwaardige militaire capaciteit ingezet, mede gebaseerd op ervaringen in Irak en Afghanistan. De steun van de Krijgsmacht op nationaal, regionaal en lokaal niveau bleek flexibel, gevarieerd en grootschalig. Dat gold ook voor de hulp aan de voedselbanken, transport en verpleging. Er werd een structureel militair-civiele samenwerking opgebouwd, ook voor toekomstige uitdagingen.

6. Kan Nederland dit financieel dragen?

De NAVO landen hebben zich gecommitteerd aan de 2% norm: 2% van het BNP voor Defensie. Veel Europese landen halen die 2% niet, zij hebben meer uitgegeven aan de sociale zekerheid.

In de *wrap up* van *Genm Rob Jeulink* en ook door *Lkol Rob Moerman* wordt eerst gevraagd: "Wat zijn de capaciteiten, die van ons worden verwacht?" En vervolgens: "Wat kan er daar binnen de begroting voor geleverd worden?" Hierover is recent **de Defensievisie 2035** door Defensie uitgegeven, waar de consequenties van keuzes worden aangegeven.

De Krijgsmacht moet dat niet alleen doen. Met het bedrijfsleven moeten wij niet concurreren, maar samenwerken en dat verandert het plaatje. Het budget is nog geen reden om niet met de samenwerking te starten. De Krijgsmacht heeft veel te bieden: onze kwaliteit is goed, wij hebben ambitie voor het cognitieve domein en wij geven goede opleidingen, met name ook op het gebied van leiderschapontwikkeling.

* * * * *

Het symposium werd georganiseerd op basis van samenwerking van Mars en Mercurius met de KVBK (Koninklijke Vereniging ter Beoefening van de Krijgswetenschappen), de Haagse denktank HCSS en Staf CLAS.

Aan de kant van M&M was er vooral de grote inzet van de bestuursleden: *Peter Pietersen, Peter Rooijmans, Lon van der Zon en Jen Fongers.*

Tijdens het webinar werd M&M geprezen om haar positie tussen Krijgsmacht en Samenleving en haar inzet voor een essentieel debat. De gespreksleider, *Han ten Broeke*, sprak daar zijn trots over uit. De grote opkomst bij het webinar werd genoemd als een aanmoediging tot versterking van de vereniging en tot uitbreiding van het contact met de Krijgsmacht.

Voor herhaling vatbaar.

Hans Stevens, lid M&M Oost

Arnhem, 15 november 2020